

SABIEDRISKO PAKALPOJUMU REGULĒŠANAS KOMISIJA

Ūnijas iela 45, Rīga, LV-1039 | tālrunis 67097200 | fakss 67097277 | e-pasts sprk@sprk.gov.lv

Rīgā

14.05.2020. Nr.1-2.21/1333

Pārresoru koordinācijas centram

pkc@pkc.mk.gov.lv

Ekonomikas ministrijai

pasts@em.gov.lv

Finanšu ministrijai

pasts@fm.gov.lv

Par konceptuālo ziņojumu “Par valsts un pašvaldību kapitālsabiedrību pārvaldības politiku, valsts kapitālsabiedrību iedalījumu un valsts kapitālsabiedrību pārvaldības funkciju pakāpenisku centralizāciju” VSS-361

Valsts sekretāru 2020.gada 30.aprīļa sanāksmē (prot.Nr.18, 17.§) tika izsludināts Pārresoru koordinācijas centra izstrādātais konceptuālais ziņojums “Par valsts un pašvaldību kapitālsabiedrību pārvaldības politiku, valsts kapitālsabiedrību iedalījumu un valsts kapitālsabiedrību pārvaldības funkciju pakāpenisku centralizāciju” VSS-361 (turpmāk – konceptuālais ziņojums). Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija (turpmāk – Regulators) iepazīnās ar konceptuālo ziņojumu un vērš uzmanību uz turpmāk minēto.

Konceptuālajā ziņojumā tiek piedāvāts visas valsts kapitālsabiedrības dalīt divās grupās, no kurām A grupā tiek piedāvāts iekļaut akciju sabiedrību “Latvenergo” (turpmāk – AS “Latvenergo”) un akciju sabiedrību “Augstsprieguma tīkls” (turpmāk – AS “Augstsprieguma tīkls”). Savukārt A grupā iekļauto valsts kapitālsabiedrību valstij piederošo kapitāla daļu turētāja funkciju centralizācijai konceptuālajā ziņojumā tiek piedāvāti trīs modeļi, no kuriem Pārresoru koordinācijas centrs atbalsta 3.modeli, kas paredz izveidot jaunu pārvaldītāju – kapitālsabiedrību, kuras kapitāla daļu turētājs būtu Pārresoru koordinācijas centrs.

Nemot vērā minēto, Regulators vērš uzmanību uz Elektroenerģijas tirgus likuma 12.panta pirmo un otro daļu¹. Saskaņā ar Elektroenerģijas tirgus likuma 12.panta pirmo daļu elektroenerģijas pārvades sistēmas operators ir kapitālsabiedrība, kas nošķirta no elektroenerģijas ražošanas, sadales un tirdzniecības darbībām un neietilpst vertikāli integrēta elektroapgādes komersanta sastāvā. Savukārt Elektroenerģijas tirgus likuma 12.panta otrās daļas 1. un 2.punkts noteic, ka, lai nodrošinātu elektroenerģijas pārvades sistēmas operatora neatkarību, ievēro šādus nosacījumus: 1) pārvades sistēmas operatora kapitāla daļu turētājs nevar tiešā vai netiešā veidā būt elektroenerģijas sistēmas īpašnieka kapitāla daļu turētājs vai tādu komersantu kapitāla daļu turētājs, kuri veic elektroenerģijas ražošanas, tirdzniecības un

¹ Skat. <https://likumi.lv/ta/id/108834#p12>

sadales darbības; 2) persona, kas iecel pārvades sistēmas operatora padomes vai valdes locekļus, nevar tiešā vai netiešā veidā iecelt elektroenerģijas sistēmas īpašnieka padomes vai valdes locekļus vai tāda komersanta padomes vai valdes locekļus, kurš veic elektroenerģijas ražošanas, tirdzniecības un sadales darbības. Saskaņā ar Elektroenerģijas tirgus likuma 11.¹panta otrās daļas 1.punktu elektroenerģijas pārvades sistēmas operators atbilst sertificēšanas prasībām, ja tostarp ievēro Elektroenerģijas tirgus likuma 12.panta otrajā daļā noteiktās neatkarības prasības. Ar Elektroenerģijas tirgus likuma 12.pantu tiek ieviestas Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 13.jūlija direktīvas 2009/72/EK *par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un par direktīvas 2003/54/EK atcelšanu* 9.panta prasības. Tādas pat prasības šobrīd paredz arī Eiropas Parlamenta un Padomes 2019.gada 5.jūnija direktīvas 2019/944 *par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un ar ko groza direktīvu 2012/27/ES* 43.pants.

AS “Augstsprieguma tīkls” ir elektroenerģijas pārvades sistēmas operators, uz kuru attiecas Elektroenerģijas tirgus likuma 12.panta otrajā daļā ietvertās pārvades sistēmas operatora neatkarības prasības. Savukārt AS “Latvenergo” ir elektroenerģijas tirgus dalībnieks, kurš veic elektroenerģijas ražošanas un tirdzniecības darbības. Lai izpildītu Elektroenerģijas tirgus likuma un Eiropas Savienības tiesību normu prasības, AS “Augstsprieguma tīkls” un AS “Latvenergo” šobrīd ir atšķirīgi valsts kapitāla daļu turētāji, attiecīgi Finanšu ministrija un Ekonomikas ministrija. Gadījumā, ja AS “Augstsprieguma tīkls” un AS “Latvenergo” būtu viens valsts kapitāla daļu turētājs, AS “Augstsprieguma tīkls” vairs neatbilstu Elektroenerģijas tirgus likuma 12.panta otrajā daļā noteiktajām neatkarības prasībām un līdz ar to arī sertificēšanas prasībām.

Vienlaikus Regulators vērš uzmanību arī uz Enerģētikas likuma 111.pantu². Saskaņā ar Enerģētikas likuma 111.panta otro daļu vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators vai dabasgāzes pārvades sistēmas operators ir energoapgādes komersants, kas nošķirts no dabasgāzes ražošanas un tirdzniecības darbībām un elektroenerģijas ražošanas un tirdzniecības darbībām un neietilpst vertikāli integrēta dabasgāzes apgādes komersanta vai vertikāli integrēta elektroapgādes komersanta sastāvā. Līdzīgas prasības, kādas elektroenerģijas pārvades sistēmas operatora neatkarībai paredz Elektroenerģijas tirgus likuma 12.panta otrās daļas 1. un 2.punkts, vienotā dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatora vai dabasgāzes pārvades sistēmas operatora neatkarībai paredz Enerģētikas likuma 111.panta trešās daļas 1. – 3.punkts. Vienlaikus Enerģētikas likuma 111.panta trešās daļas 5.punkts paredz, ka, ja Enerģētikas likuma trešās daļas 2., 3. vai 4.punktā minētā persona ir Latvijas Republika, tad viena un tā pati valsts pārvaldes institūcija nedrīkst kontrolēt energoapgādes komersantu, kas nodarbojas ar dabasgāzes vai elektroenerģijas ražošanu un tirdzniecību, un vienoto dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatoru vai dabasgāzes pārvades sistēmu, vai Inčukalna pazemes gāzes krātuvi. Ar Enerģētikas likuma 111.pantu tika ieviestas Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 13.jūlija direktīvas 2009/73/EK *par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz dabasgāzes iekšējo tirgu un par direktīvas 2003/55/EK atcelšanu* 9.panta prasības.

Vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operators un dabasgāzes pārvades sistēmas operators ir akciju sabiedrība “Conexus Baltic Grid” (turpmāk – AS “Conexus Baltic Grid”), kuras viens no akcionāriem ir AS “Augstsprieguma tīkls”. Tādējādi situācija, kad AS “Augstsprieguma tīkls” un AS “Latvenergo” būtu viens valsts kapitāla daļu turētājs, tikpat lielā mērā kā elektroenerģijas pārvades sistēmas operatora neatkarību un atbilstību sertificēšanas prasībām ietekmētu arī AS “Conexus Baltic Grid” neatkarību un atbilstību sertificēšanas prasībām.

² Skat. <https://likumi.lv/ta/id/49833#p111>

Ņemot vērā iepriekš minēto, secināms, ka saskaņā ar nacionālajām tiesību normām un Eiropas Savienības tiesību normām nav pieļaujama situācija, ka AS “Latvenergo” un AS “Augstsprieguma tīkls” ir viens kapitāla daļu turētājs. Tādējādi Regulators vērš uzmanību, ka konceptuālajā ziņojumā piedāvātais 3.modelis ir pretrunā nacionālajām un Eiropas Savienības tiesību normām un nav atbalstāms.

Priekšsēdētājs

R. Irklis

DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Bērziņa, 67873859